

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-03-14

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Karin Almgren och f.d. kammarrättspresidenten Jan Francke.

Flytt av försäkringssparande

Enligt en lagrådsremiss den 23 februari 2006 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Eva Furberg.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

7 kap. 19 a och 19 b §§

Avgörande för försäkringsbolagens skyldigheter enligt dessa paragrafer är enligt den föreslagna texten att försäkringstagaren har rätt till återköp enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen. Enligt sistnämnda bestämmelse finns det en rätt till återköp endast i den mån inte en sådan rätt saknas enligt inkomstskattelagen. Det innebär att rätten till återköp av pensionsförsäkringar i själva verket är mycket begränsad.

Av 58 kap. inkomstskattelagen framgår nämligen att en pensionsförsäkring inte får återköpas annat än i de fall som avses i 18 § i detta kapitel. I denna paragraf uppräknas i första och andra styckena de

fall då en pensionsförsäkring får återköpas. I tredje stycket anges dessutom att det skall vara tillåtet att överföra en pensionsförsäkrings hela värde direkt till en annan pensionsförsäkring om försäkringstagaren tecknar den i samband med överföringen hos samma eller annan försäkringsgivare med samma person som försäkrad. En sådan överföring är, som paragrafen är utformad, något annat än ett återköp, och det är svårt att tolka bestämmelsen i 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen så att den omfattar även överföring av pensionsförsäkringar.

Vid föredragningen har emellertid upplysts att avsikten är att de nu föreslagna skyldigheterna för försäkringsbolagen skall gälla även de fall då det finns en överföringsrätt som grundas på 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen. Eftersom detta knappast kan utläsas ur den remitterade lagtexten, föreslår Lagrådet att 19 a och 19 b §§ omformuleras på följande sätt:

”19 a §

Om en försäkringstagare har rätt till återköp enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) eller till överföring av en pensionsförsäkring enligt villkoren i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229), skall försäkringsbolaget se till att detta och de närmare villkoren för återköpet eller överföringen framgår av försäkringsavtalet.

19 b §

Om en försäkringstagare, som har rätt till återköp enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) eller till överföring av en pensionsförsäkring enligt villkoren i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229), vill flytta försäkringens värde till ett annat försäk-

ringsbolag, skall det försäkringsbolag från vilket värdet flyttas så snart som möjligt överföra värdet och de uppgifter om försäkringen som behövs till det andra bolaget.”

12 kap. 6 §

Av de skäl som angetts ovan i anslutning till 7 kap. 19 a och 19 b §§ bör andra stycket inledas med orden ”Vid återköp enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) eller överföring av en pensionsförsäkring enligt villkoren i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229) skall - - -”.

I fråga om andra stycket 2 har Lagrådet följande synpunkter.

Uttrycket ”utifrån bolagets kostnader” ger föga vägledning, eftersom det knappast innebär mer än att bolagets kostnader skall vara en utgångspunkt vid bestämmandet av avgifterna. En tydligare knytning till kostnaderna skulle därför enligt Lagrådets mening bättre svara mot syftet med bestämmelsen.

Med självkostnadsprincipen som bas föreslås i remissen att avgifterna skall bestämmas med hänsyn tagen till ”oavskrivna anskaffningskostnader”. Med sistnämnda kostnader torde förstås sådana kostnader som uppkommit i anslutning till att försäkringsavtalet har ingåtts (provision till mäklare m.m.) minskat med den kompensation för dessa kostnader som bolaget fått genom premieinbetalningarna. Man har här något oegentligt använt bokföringstermen ”oavskrivna” kostnader. Vid föredragningen har upplysts att vad som faktiskt sker är att den tillgång i form av en fordran avseende dessa kostnader som bolaget har på försäkringstagaren successivt skrivs ned i takt med att premier inbetalas. Enligt Lagrådets mening borde uttrycket ”oav-

skrivna anskaffningskostnader” ersättas med en tydligare formulering.

Av de skäl som nu anförts föreslår Lagrådet att andra stycket 2 får följande lydelse:

”2. avgifter bestämmas på grundval av de kostnader som belöper på återköpet eller överföringen och med beaktande av den fordran som kvarstår mot försäkringstagaren för kostnader som uppkommit i samband med försäkringsavtalets ingående.”

Övergångsbestämmelsen

På de skäl som anförts ovan i anslutning till 17 kap. 19 a och 19 b §§ och med viss språklig justering föreslår Lagrådet att punkt 2 får följande lydelse:

”Bestämmelserna i 7 kap. 19 b § tillämpas även på försäkringsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet, om det finns rätt till återköp eller till överföring av en pensionsförsäkring enligt avtal eller enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) eller villkoren i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229).”